

Diacronia construcției cu complement intern în română și maghiară[†]

Imola-Ágnes Farkas*

Facultatea de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Str. Horea 31, 400202 Cluj-Napoca, România

Despre articol

Istoric:

Primit 12 noiembrie 2020

Acceptat 4 decembrie 2020

Publicat 27 decembrie 2020

Cuvinte-cheie:

diacronie

construcție cu complement

intern

română

maghiară

Rezumat

Bazându-se pe observația în general validă în majoritatea limbilor potrivit căreia construcțiile cu complement intern sînt deseori supuse variației diacronice, această lucrare prezintă o analiză a istoriei schimbărilor diacronice în construcțiile cu complement intern în două limbi neînrudite tipologic. Vom demonstra că, deși din stadiul actual al limbilor română și maghiară lipsește construcția (aspectuală) canonică cu complement intern ilustrată în *to sleep a sound sleep* ‘a dormi un somn profund’, această structură există în ambele limbi dar fie într-un stadiu mai vechi al limbii (cazul românei), fie în stadiul actual al limbii, ca rezultat al unei creșteri vizibile spre perioada modernă, dar complementul intern este exprimat printr-un pseudo-obiect (cazul maghiarei). Prin urmare, schimbarea diacronică în aceste construcții ale acestor limbi se produce în două direcții diferite.

1. Introducere

Bazându-se pe observația în general validă în majoritatea limbilor potrivit căreia complementele interne (CI-uri) și construcțiile cu complement intern (CCI-uri) sînt deseori supuse variației diacronice (v. [Horrocks & Stavrou, 2010](#) sau [Lavidas, 2013b](#) pentru greaca (veche); [Mittwoch, 1998](#) pentru ebraică; [Visser, 1963](#), [Lavidas, 2013a, 2018](#) sau [van Gelderen, 2018](#) pentru engleză), acest articol oferă o prezentare a schimbării lingvistice în aceste complemente și aceste construcții în istoria limbilor română și maghiară. Examinînd și comparînd schimbările care le afectează pe ele, lucrarea arată că aceste construcții în aceste două limbi neînrudite tipologic au suferit o schimbare diacronică în două direcții diferite: pe cînd prima limbă se caracterizează printr-o pierdere a CCI-ului, a doua se caracterizează printr-o utilizare crescută a CCI-ului, în special a celor aspectuale.

Un CCI este o construcție unde verbul primește un obiect exprimat printr-un GN, unde nominalul cu rol de centru reprezintă nominalizarea radicalului verbal. Cu alte cuvinte, într-o astfel de structură CI-ul este atît semantic cît și morfologic legat de verb deoarece este derivat din (adică înrudit cu) el. Folosim termenii de ‘complement intern’ și ‘construcție cu complement intern’ în sensul cel mai restrîns; prin urmare, vom lua în considerare doar acele exemple canonice unde obiectul este copia semantică și morfologică a verbului și CI-ul este exprimat printr-un GD/GN, v. (1). Prin urmare, propozițiile ca cele din (2)—unde obiectul este înrudit doar semantic cu verbul (2a) sau CI-ul se exprimă printr-un GP (adjunct) (2b)—nu vor fi luate în considerare:

- (1) Mary slept a sound sleep.
Maria a dormit o profundă dormire
‘Maria a dormit o dormire profundă.’

[†]O versiune mai veche și diverse părți din această lucrare au fost prezentate la următoarele conferințe: *Explorări în Tradiția Babilică Românească și Europeană 9* (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, România, mai 2019), *Nyelvelmélet és diakronia 4* (Universitatea Catolică Pázmány Péter, Ungaria, noiembrie 2019), *Al 19-lea Colocviu Internațional al Departamentului de Lingvistică* (Universitatea din București, România, noiembrie 2019) și *Variation and Change in the Verb Phrase* (Universitatea din Oslo, Norvegia, decembrie 2019). Mulțumim participanților de la aceste conferințe pentru întrebări și sugestii, și revizorilor anonimi ai revistei „Diacronia” pentru observații. O parte a acestei cercetări a fost finanțată prin *Domus Hungarica Scientiarum et Artium*, Academia Maghiară de Științe.

* Adresă de corespondență: farkas_imola_agnes@yahoo.com.

- (2) a. Mary slept a fitful slumber.
 Maria a dormit un sporadic somn
 ‘Maria a dormit un somn sporadic.’
- b. they rejoiced with exceeding great joy (KJV, Mt, 2, 10)
 ei au bucurat cu nespus de mare bucurie
 ‘Ei s-au bucurat cu foarte mare bucurie.’

Conform celei mai recente clasificări (v. Horrocks & Stavrou, 2010; Lavidas, 2013a,b, 2014, 2018), aceste construcții sînt de trei tipuri. În primul rînd, un CCI tranzitiv se construiește pe un verb tranzitiv prototipic, care selectează un subiect precum și, în mod obligatoriu, un obiect ca în *to do deeds* ‘a face fapte’. Acest obiect este fie un complement direct obișnuit sau standard (la singular sau plural), fie un complement intern, care are un sens concret și poate fi pasivizat. În al doilea rînd, un CCI tranzitivizat se construiește pe un verb inergativ derivat exprimînd (re-)creare sau consum, care selectează un subiect și, în mod opțional, un obiect, care poate fi un complement intern sau direct (de exemplu, un sinonim sau hiponim) ca în *to sing a song/an anthem* ‘a cînta un cîntec/un imn’. Aceste nominale interne sînt doar accidental înrudite morfologic cu verbul, ei nu denotă evenimente, sînt argumente pe deplin referențiale, prin urmare ei nu împărtășesc proprietățile CI-urilor aspectuale (v. mai jos); v. Mittwoch (1998), Pereltsvaig (2002), de Swart (2007), Horrocks & Stavrou (2010) și Lavidas (2013a). În al treilea rînd, un CCI aspectual se construiește pe un verb inergativ prototipic, care cere doar un subiect și, în mod excepțional, poate avea și un substantiv acuzativ, care este exclusiv un complement intern ca în *to sleep a sound sleep* ‘a dormi un somn profund’. Trăsăturile cele mai importante ale acestor construcții și complemente sînt următoarele: CI-ul nu este un obiect referențial sau tematic și nu poate fi tratat ca un argument intern selectat de verb, de aceea respinge testele canonice care se aplică obiectelor referențiale și tematice selectate de verb (spre exemplu, pasivizare, pronominalizare cu *it*, întrebări de tip *wh-* sau cuantificare cu un determinant puternic); nu poate fi înlocuit cu un substantiv similar cum ar fi un sinonim sau hiponim; și funcția de bază a întregii construcții este expresia unui eveniment delimitat cu început și sfîrșit, de aici termenul ‘aspectual’.

Din stadiul actual al celor două limbi investigate aici lipsesc—sau se restricționează la extrem—CCI-urile aspectuale deoarece corespondentul direct al exemplului din (1) este agramatical în ambele limbi; v. (3a) și (3b):

- (3) a. *Maria a dormit o dormire profundă.
 b. *Mari aludt egy mély alvást.
 Maria a dormit o profundă dormire.AC
 ‘Maria a dormit o dormire profundă.’

Integrînd atît lucrările noastre anterioare, cît și cercetare nouă, arătăm că ambele limbi au structura co-respunzătoare propoziției din (1) dar fie într-un stadiu mai vechi al limbii (cazul limbii române), fie în stadiul actual al limbii, ca rezultat al unei creșteri vizibile în această structură spre perioada modernă, dar CI-ul este exprimat printr-un pseudo-obiect (cazul limbii maghiare). Deși interesul nostru principal este subclasa CCI-urilor aspectuale, discutăm și ilustrăm de asemenea CCI-urile tranzitive și tranzitivizate din texte biblice și vorbirea cotidiană.

Înainte de a intra în detalii, dorim să facem o observație privind abordarea comparativă din acest studiu deoarece se poate pune întrebarea dacă o astfel de încercare contrastivă ar fi legitimă pe o bază diacronică. Așa cum am menționat mai înainte, cele două limbi investigate aici nu sînt înrudite tipologic și, din cîte știm noi, nu există modele comune în istoria lor care ar fi modelat evoluția lor și din care ele s-ar fi dezvoltat în direcții diferite în privința construcțiilor cu CI. Mai mult decît atît, scopul principal al acestei analize comparative nu este, în primul rînd, de a contribui la înțelegerea limbii române ca limbă străină de către un vorbitor nativ de limba maghiară (sau invers) sau la înțelegerea complexității limbii române prin limba maghiară (sau invers). Însă scopul primar și mai profund al acestui demers este în special de a

contribui la observația în general validă în majoritatea limbilor privind schimbările diacronice ale CCI-urilor, potrivit căreia româna este similară cu greaca (veche) (Horrocks & Stavrou, 2010; Lavidas, 2013b) și maghiara este comparabilă cu engleza (Visser, 1963; Lavidas, 2013a, 2018; van Gelderen, 2018). Totuși, această asemănare nu este pur întâmplătoare și se reflectă, spre exemplu, în proprietățile morfosintactice ale evenimentelor de tranziție în aceste limbi. Ca atare, pe când greaca veche se comportă similar cu stadiile mai vechi ale unor limbi romanice cum ar fi franceza veche sau catalana veche și sînt considerate a fi limbi satelitare slabe, care permit ca Traseul să fie realizat ca un element morfologic diferit de *v*; engleza este similară cu limbile fino-ugrice cum ar fi maghiara și sînt în general considerate a fi limbi satelitare tari, care permit ca nu numai Traseul ci și Rezultatul (adjectival sau exprimat prin particulă) să fie realizate ca elemente morfologice diferite de *v* (Acedo-Matellán & Mateu, 2013; Burnett & Troberg, 2014; Acedo-Matellán, 2016 și Troberg & Burnett, 2017).

Lucrarea se structurează în felul următor: Secțiunea 2 prezintă diacronia CCI-ului în română. Secțiunea 3 se concentrează asupra datelor din maghiară. Secțiunea 4 trage concluzia.

2. Diacronia CCI-ului în română

Limba română modernă are o subclasă de CCI-uri (tranzitive și mai ales) tranzitivizate atît în texte biblice, v. (4), cît și în limba uzuală, v. (5), pe când CCI-urile aspectuale sînt extrem de restricționate în vorbirea uzuală, v. (6a) și (6b), dar pot apărea în poezii, v. (6c); v. și Creția (1956); Bejan (1972); Brîncuș & Saramandu (1998); Avram (2001); Dimitriu (2002); Guruianu (2005); Hill & Roberge (2006); Dragomirescu (2010, 2013); Dragomirescu & Nicolae (2013); Pomian (2015), *inter alia*:

- (4) a. și a suflat asupra lui suflare de viață (B.2001, *Gen*, 2, 7)
- b. amândoi am visat atunci câte un vis (B.2001, *Gen*, 41, 11)
- (5) a. Copiii au cîntat cîntece frumoase.
- b. Pacientul a băut această băutură pe stomacul gol.
- (6) a. Ion a muncit o muncă grea. (Dragomirescu, 2013, p. 76)
- b. *Petru a oftat un oftat adînc.
- c. Și-am rîs un rîs de vagabond (BACOVIA, p. 134)

Româna contemporană are în special construcții unde obiectul este numai semantic înrudit cu verbul (v. (7); v. și Dragomirescu, 2010 sau Dragomirescu & Nicolae, 2013); obiectul este atît morfologic cît și semantic înrudit cu verbul dar este exprimat printr-un GP adjunct, v. (8), sau verbul este un verb ușor, v. (9):

- (7) a. Maria a dormit un somn profund.
- b. Mihai a umblat o cale lungă.
- (8) a. Maria a rîs cu un rîs isteric.
- b. Părinții se bucură de bucuria copiilor.
- (9) a. Petru a scos un oftat adînc.
- b. Ion a făcut o plimbare/o mărturisire.

Spre deosebire de această etapă, limba română veche are o mare varietate de CCI-uri (aspectuale), unde obiectul este copia semantică și morfologică a verbului. Mai precis, CCI-urile din limba română sînt cunoscute ca fiind extrem de frecvente în româna veche (RV), mai puțin frecvente în româna premodernă și foarte rare în româna modernă, unde ele sînt folosite în special în texte religioase și în vorbirea populară; v. Frîncu (2009); Dragomirescu (2010, 2013); Dragomirescu & Nicolae (2013); Pană Dindelegan (2014, 2016) sau Nicula Paraschiv & Niculescu (2016).

Punctul de plecare al analizei noastre diacronice este lista textelor de RV stabilită pentru *The Syntax of Old Romanian* (editată de G. Pană Dindelegan și publicată în 2016 la Oxford University Press), care

conține atât texte originale, cât și traduceri. Deși unele texte nu conțin niciun CCI care ar corespunde restricțiilor impuse în această lucrare (v. (2) mai sus), cele mai multe dintre ele abundă în aceste construcții¹. Următoarele exemple servesc la ilustrarea CCI-urilor tranzitive, tranzitivizate (10) și aspectuale (11):

- (10) a. carele v-au făcut această mare facere de bine (ACP, 389)
 b. gătiră tunuri și altă gătire (PIST, 157)
 c. schimbarea carea au schimbat (PRAV₂, 212)
 d. cuvânt mare cuvântară (DPV, 20)
 e. cîți vor zidi orice fel de zidire (PRAV₃, 142)
 f. mirosîm miros de mir scump (DVS, 79)
- (11) a. dormire fără dormire să dormitedze (CII₂, 35)
 b. și de odihna voastră care odihneați (NÎNV, 339)
 c. aceste umblete de demult le umbla (PIST, 171)
 d. călătorește călătoria ei (AD, 53)
 e. toți alergă o alergătură (SVI, 93)
 f. de va boli vreo boală a trupului copilul vostru (MĂRG, 17)

În afară de aceasta, nu este neobișnuit în aceste texte ca referentul CI-ului să fie o entitate animată (afectată) și obiectul exprimat prin GD să figureze cu marcajul diferențial al obiectului $p(r)e$; v. următorul exemplu:

- (12) gîndește-te la bogați, pe care eu îi îmbogățesc (CD, 34)

În cazul textelor de RV traduse, numărul mare al acestor construcții poate fi explicat prin influența dinspre și fidelitatea față de limba-sursă, întrucît ele copiază structurile interne care apar în textele religioase slavone originale, care, la rîndul lor, sînt preluate literal din versiunile grecești și ebraice ale acestor texte (Gamanovich, 2001; Arvinte, 2006; Pană Dindelegan, 2016; Nicula Paraschiv & Niculescu, 2016). Totuși, există în corpus și texte—religioase, literare sau istorice—originale (adică netraduse) care conțin CCI-uri. Cîteva exemple relevante sînt date mai jos:

- (13) a. greșit-au acesta greșală mare (AD, 107)
 b. sfat adevărat prietinesc au sfătuit (CII₁, 61)
 c. poruncă să-i poruncească (CII₂, 108)
 d. pe lîngă făgăduința ce-i făgăduise (ULM, 162)
 e. de acele amestecături, ce-l amestecasă (CLM, 112)

Mai mult decît atât, s-a observat că CCI-urile din RV au o distribuție stilistică mai largă (Pană Dindelegan, 2016), cu o mică diferență între cele două perioade: între 1521 și 1640 ele sînt extrem de frecvente în diverse texte (dar în special în cele religioase), și între 1640 și 1780 ele sînt mai puțin frecvente și sînt treptat înlocuite cu un sinonim/hiponim verbal sau nominal, sau sînt construite cu un verb ușor (Frâncu, 2009). În acest sens, Farkas (2020c) analizează mai atent trăsăturile sintactice și semantice ale CCI-urilor din română în două traduceri biblice diferite: *Biblia de la București*, datată din 1688 (BB.1688), și *Biblia de la Blaj*, datată din 1795 (B.1795), și confirmă direcția lor de schimbare așa cum acest lucru a fost deja subliniat în literatura de specialitate (v. mai sus). Luînd în considerare distincțiile între cele două texte-sursă (grecești) care stau la baza celor două traduceri românești (adică, *Septuaginta* de la Frankfurt din

¹Din lista celor 109 de texte de RV stabilită pentru *The Syntax of Old Romanian*, pînă acum am selectat și am parcurs 74 de texte diferite reprezentative pentru cele două perioade ale RV-ului și am întocmit o listă cu mai mult de 200 de perechi de verb-complement intern. Sînt 19 texte care nu conțin niciun CCI care ar corespunde restricției de mai sus, dar în celelalte 55 de texte—pe lîngă CCI-uri tranzitive, tranzitivizate și aspectuale—găsim și construcții tranzitive cu două complemente: un complement direct care denotă o entitate animată (*pre el*) și un complement intern—numit și secundar—care denotă o entitate inanimată (*plîngere*) ca în *Plînseră pre el plîngere mare*; v. Pană Dindelegan (2014, 2016).

1597 și *Septuaginta* Franeker din 1709), studiul identifică următoarele tehnici folosite în **B.1795**, care își propun să reducă treptat redundanța dintre verb și CI: introducerea unui verb ușor (14), introducerea unui sinonim verbal (15), introducerea unui obiect altul decât intern cum ar fi un hiponim (16), înlocuirea obiectului GN/GD cu un GP (adjunct) (17) și omiterea CI-ului (18):

- (14) a. jîrtvuiră jîrtfă (**BB.1688**)
 b. au adus jertvă (**B.1795**, *Iona*, 1, 15)
- (15) a. numi Adam numele (**BB.1688**)
 b. au chemat Adam numele (**B.1795**, *Gen*, 3, 20)
- (16) a. mîncare am să mîncînc (**BB.1688**)
 b. am a mânca bucatele (**B.1795**, *In*, 4, 32)
- (17) a. mă miraiu mirare (**BB.1688**)
 b. m-am mirat cu mirare (**B.1795**, *Ap*, 17, 6)
- (18) a. să ne îmbătăm beție (**BB.1688**)
 b. să ne îmbătăm (**B.1795**, *Is*, 56, 12)

În ceea ce privește ultima pereche de exemple, glosa acestui verset face trimitere explicită la **BB.1688**, această pereche de verb–CI neexistînd în niciuna dintre textele-sursă grecești. Prin urmare, există (cel puțin) două opțiuni de a reda versetul de mai sus din (18a): fie traducerea versetului în mod fidel din **BB.1688**, fie omiterea întregului verset, cu alte traduceri anterioare fixînd deja un precedent pentru această tehnică. Este interesant faptul că **B.1795** optează pentru o a treia opțiune prin omiterea doar a CI-ului, un caz de omisiune justificată ca strategie de traducere deoarece nu creează o propoziție ambiguă sau neclară. Este important că verbul *a se îmbăta* este un verb rezultativ (*Rappaport Hovav & Levin, 2010; Beavers & Koontz-Garboden, 2020*) sau un verb de schimbare de stare inerent telic (*Dragomirescu, 2010; Farkas, 2013*), starea rezultativă este deja inclusă în sensul verbului, prin urmare CI-ul are doar rolul de a intensifica sau de a sublinia această stare rezultativă dar absența lui nu generează un GV incomplet sau incoerent.

Pe scurt, în această secțiune am prezentat diacronia CCI-ului în limba română. Am contribuit la literatura de specialitate destul de bogată pe acest subiect prin completarea ei cu rezultatele cercetării noastre. În ceea ce urmează, ne oprim la diacronia construcțiilor cu complement intern în limba maghiară și arătăm că, cel puțin în ceea ce privește CCI-urile aspectuale, direcția evoluției lor este opusă direcției evoluției CCI-urilor aspectuale din limba română.

3. Diacronia CCI-ului în maghiară

În mod similar cu româna modernă, limba maghiară contemporană are o subclasă de CCI-uri tranzitive și tranzitivizate atât în texte biblice (19), cât și în limba uzuală (20):

- (19) a. áldozatok igaz áldozatokat (*SZJ, Ps*, 4, 6)
 jertfiŋi adevărate jertfe.AC
 ‘jertfiŋi jertfa dreptății’
- b. akkor énekelte Izrael ezt az éneket (*SZJ, Num*, 21, 17)
 atunci a cîntat Israel această.AC ART.HOT cîntare.AC
 ‘atunci a cîntat Israel cîntarea aceasta’
- (20) a. A diákokkal megpályáztunk egy nagy pályázatot.
 ART.HOT cu studenți PART.aplicat un mare grant.AC
 ‘Am aplicat pentru un mare grant cu studenții.’
- b. Játszd a saját játékodat!
 joacă ART.HOT propriu joc.POS.2SG.AC
 ‘Joacă propriul tău joc!’

Pe lângă textele biblice din greacă (Gianollo & Lavidas, 2013), ebraică (Mittwoch, 1998; Pereltsvaig, 2002; Horrocks & Stavrou, 2010), engleza premodernă (Lavidas, 2018) sau română (Teleoacă, 2012, 2013), maghiara biblică are CCI-uri tranzitive și tranzitivizate, care sînt deseori asociate cu o preferință stilistică și sînt considerate ca avînd o funcție emfatică. Ele reflectă influența dinspre și fidelitatea față de textul-sursă, dat fiind că ele preiau structurile interne din textele-sursă (grecești și ebraice). Mai mult decît atît, în vorbirea cotidiană CI-ul care denotă o entitate referențială într-un CCI tranzitiv sau tranzitivizat poate fi însoțit de o particulă verbală (20a) sau poate apărea ca un substantiv definit și specific (adică, articulat cu articol hotărît) (20b), și poate prezenta toate proprietățile sintactice ale unui complement direct tematic (de exemplu, poate constitui răspunsul la o întrebare de tip *mit* ‘ce.AC’).

Dar este foarte important că CCI-urile aspectuale se găsesc doar în diverse traduceri ale Sfintei Scripturi, v. (21a), sau în poezii, v. (21b), deoarece limba uzuală le blochează aproape în totalitate, v. (21c):

- (21) a. minden munkámat, melyet munkálkodom (KG, *Qoh*, 2, 19)
toată trudă.POS.1SG.AC pe care.AC trudes
‘toată truda mea pe care o trudes’
- b. Mosolyognék egy boldog, új mosolyt (TÓTH, 188)
aș zîmbi un fericit nou zîmbet.AC
‘Aș zîmbi un zîmbet fericit, nou’
- c. *Péter sóhajtott egy öreges sóhajt.
Petru a oftat un bătrînesc oftat.AC
‘Petru a oftat un oftat bătrînesc.’

În schimb, în lipsa CCI-urilor aspectuale, unde complementul este literal înrudit cu verbul inergativ prototipic pe care îl însoțește, maghiara are pseudo-obiecte (PO-uri) marcate acuzativ (*-t*) (Piñón, 2001; É. Kiss, 2004; Kiefer, 2006; Csirmaz, 2008; Halm, 2012), cu alte cuvinte, substantive care nu sînt tematice sau referențiale și nu sînt selectate de verb, dar care preiau rolul CI-ului aspectual în limbă, așa cum se demonstrează în mod convingător în Farkas (2019, 2020a). Mai precis, aceste studii din urmă arată că PO-urile ar trebui clasificate în trei, unde motivația care stă la baza clasificării ternare de mai jos—în loc de o împărțire binară, care unește PO-urile din clasele (b) și (c)—este una sintactică².

- a) PO-ul *egy* ‘un.AC’—folosit foarte frecvent—cu un conținut lexical redus³;
- b) o clasă închisă de PO-uri—folosite frecvent—cu un conținut lexical mai ridicat cum ar fi *egy jót* ‘un bun.AC’, *egy nagyot* ‘un mare.AC’, *egy hatalmasat* ‘un enorm.AC’ și *egy óriásit* ‘un uriaș.AC’;
- c) o clasă deschisă de PO-uri—folosite mai puțin frecvent—cu un conținut lexical ridicat cum ar fi *egy mélyet* ‘un adînc.AC/profund.AC’, *egy öreget* ‘un bătrînesc.AC’, *egy széleset* ‘un lat.AC’, *egy félelmeteset* ‘un înfricoșător.AC’, *egy szelidet* ‘un blînd.AC’, *egy hangosat* ‘un zgomotos.AC’, *egy vidámat* ‘un vesel.AC’, *egy gyorsat* ‘un rapid.AC’, *egy hirtelent* ‘un impulsiv.AC’, *egy intenzívet* ‘un intensiv.AC’, *egy hosszút* ‘un lung.AC’, *egy bájosat* ‘un fermecător.AC’ sau *egy kellemeset* ‘un plăcut.AC’.

Prin urmare, corespondentul CCI-ului aspectual canonic din engleză în (1) sau echivalentul construcției din (21c) sînt propozițiile de mai jos:

²Deși membrii celor trei clase de PO-uri prezintă un comportament unitar în cazul majorității testelor complementului intern (de ex. pasivizare, cuantificare cu un determinant puternic, atribuirea unui rol tematic, pronominalizare, restricția indefinității, modificare de către o propoziție relativă restrictivă, întrebare de tip *mit* ‘ce.AC’ și contribuție aspectuală), ei se comportă diferit în privința altor teste (de ex. topicalizare contrastivă, focalizare sau interpretare adverbială).

³PO-ul *egy* ‘un.AC’ este formal numeralul sau articolul nehotărît *egy* ‘un/o’, marcat acuzativ (*-t*), unde *-e-* este vocala de legătură pe rădăcina care se termină într-o consoană, în acord cu armonia vocalelor care caracterizează această limbă. Alte vocale de legătură similare (*-o-* sau *-a-*) se găsesc în toate adjectivele acuzative din clasele (b) și (c) care se termină într-o consoană.

- (22) a. Mari aludt egy mélyet.
 Maria a dormit un profund.AC
 ‘Maria a dormit un somn profund.’
 b. Péter sóhajtott egy öreget.
 Petru a oftat un bătrînesc.AC
 ‘Petru a oftat un oftat bătrînesc.’

Dacă ne uităm mai atent la diferite traduceri biblice din maghiară, observăm că, spre perioada modernă, ele afișează o tendință puternică de a renunța la înrudirea dintre verb și obiect, deși aceasta era o trăsătură caracteristică ale acestor texte religioase. Următoarele două traduceri din secolul XX, tipărite în 1908 (*Károli Gáspár Revideált Biblia*, **KG**), respectiv în 1973 (*Szent István Társulati Biblia*, **SZIT**), scot la iveală următoarele tehnici folosite în cea de-a doua versiune: introducerea unui verb ușor (23), introducerea unui sinonim verbal (24), introducerea unui obiect ne-intern cum ar fi un hiponim (25), omiterea verbului (26) sau omiterea CI-ului (27):

- (23) a. fogad fogadást az Úrnak (**KG**)
 jură jurămînt.AC ART.HOT Domn.DAT
 b. fogadalmat tesz az Úrnak (**SZIT**, *Num*, 30, 3)
 jurămînt.AC face ART.HOT Domn.DAT
 ‘face jurămînt Domnului’
 (24) a. álom amelyet álmodtál (**KG**)
 vis pe care.AC ai visat
 b. az álom, amit láttál (**SZIT**, *Gen*, 37, 10)
 ART.HOT vis pe care.AC văzut
 ‘visul pe care l-ai avut’
 (25) a. semmi szőlőből csinált italt se igyék (**KG**)
 nimic din strugure făcută băutură.AC nu bea
 b. nem szabad semmiféle szőlő levét sem innia (**SZIT**, *Num*, 6, 3)
 nu permis niciun fel strugure suc.AC nici bea.INF
 ‘să nu bea nicio băutură stoarsă din struguri’
 (26) a. Van nékem eledelem, a mit egyem (**KG**)
 am eu.DAT mîncare.POS.1SG pe care.AC să mănînc
 b. Van eledelem (**SZIT**, *In*, 4, 32)
 am mîncare.POS.1SG
 ‘Eu am de mîncat o mîncare’
 (27) a. nevezék nevét Edomnak (**KG**)
 au numit nume.POS.3SG.AC Edom.DAT
 b. elnevezték Edomnak (**SZIT**, *Gen*, 25, 30)
 PART.numit Edom.DAT
 ‘i s-a dat numele Edom’

Mai interesant este faptul că CI-urile aspectuale din maghiară sau, mai bine zis PO-urile care îndeplinesc funcția CI-ului aspectual în limbă, sînt inexistente în maghiara veche (MV), rare în maghiara medie (MMe), din ce în ce mai frecvente în maghiara premodernă (MPM), și extrem de frecvente și destul de numeroase în maghiara modernă (MM), unde se folosesc atît în vorbirea cotidiană, cît și în contexte literare; cf. **Farkas (2020b)**. Pentru prezentarea noastră diacronică, ne bazăm pe următoarele trei corpusuri online ale Institutului de Lingvistică din cadrul Academiei Maghiare de Științe: corpus de MV conținînd codice de MV și diverse texte mai scurte (*Ómagyar Korpusz*, **ÓK**)⁴; baza de date conținînd însemnări și

⁴ *omagyarokorpusz.nyttud.hu*, v. și **Simon (2014)** și **Simon & Sass (2012)**.

corespondențe private din MV și MMe (*Történeti magánéleti korpusz*, TMK)⁵ și baza de date istorică a perioadei moderne, o colecție de diverse texte care aparțin diferitelor genuri și sînt scrise în diferite stiluri în perioadele MPM și MM (*Új Magyar történeti szövegtár*, MTSzt)⁶.

Prima caracteristică vizibilă, legată de verb, pe care o analiză mai atentă a corpusurilor o scoate la iveală, este că din ce în ce mai multe verbe intransitive (sau folosite intransitiv) cer PO-ul *egyed* ‘un.AC’ (sau variantele lui *eggyed*, *edjet*, *edgyed*, *egjet*, *egiet*, *eggiet*, *egyed* sau *édgyed*). În acest sens, pe cînd doar un singur verb (semelfactiv) și 12 verbe diferite (semelfactive sau de acțiune) cer acest PO în corpusul ÓK și, respectiv, în diversele texte incluse în TMK, observăm o creștere semnificativă în verbele care cer același PO în textele din MTSzt. Și acest lucru devine evident dacă comparăm primele și ultimele decenii ale acestei perioade din urmă: pe cînd la începutul acestei perioade—mai exact în textele scrise între 1801 și 1850—sînt mai puțin de 60 de verbe diferite care cer acest PO, la sfîrșitul aceleiași perioade—mai exact în textele scrise între 1951 și 2000—sînt mai mult de 200 de verbe diferite care apar cu același PO. Următoarele exemple sînt preluate din TMK (28) și MTSzt (29):

- (28) a. *egyed* a *jövő* *Tavasra* *Disputáljok*
un.AC ART.HOT viitoare pe primăvară să dezb
‘ar trebui să dezb o dezbateră pînă primăvara viitoare’
- b. *edgyed* *aluván* *föl* *édet* *nagy* *szirva*
un.AC dormind PART trezit mare plîngînd
‘după ce a dormit un somn, s-a trezit plîngînd foarte tare’
- c. *hát* *az* *uram* *eggyed* *sem* *szólhat*
pái ART.HOT soț.POS.ISG un.AC nici poate vorbi
‘pái, soțul meu nu poate spune niciun cuvînt’
- (29) a. *Ki* *mert* *leg* *alábbis* *egyed* *sóhajtani?*
cine a îndrăznit măcar un.AC ofta.INF
‘Cine a îndrăznit măcar un oftă să ofteze?’
- b. *néki* *is* *adjon* *eggyed* *inni* *belőle*
lui și să dea un.AC bea.INF din el
‘ar trebui să-i dea voie să bea un pic din el’
- c. *majd* *befordultam* *egyed* *alunni* *ismét*
apoi PART.m-am întors un.AC dormi.INF din nou
‘atunci m-am dus la culcare să mai dorm din nou un somn’
- d. *hogy* *nevethessünk* *már* *egyed* *rajta*
ca să putem rîde deja un.AC pe el
‘ca să putem în sfîrșit rîde un rîs de el’
- e. *verekedtek* *egyed* a *rakparton*
s-au luptat un.AC ART.HOT pe debarcader
‘s-au luptat pe debarcader’
- f. *úsztak* *egyed*, *majd* *lefeködtek* a *fűzfa* *mellé* *napozni*
au înotat un.AC apoi PART.s-au întins ART.HOT salcie lîngă a se bronză.INF
‘au înotat, după care s-au întins lîngă salcie să se bronzeze’

Mai mult de atît, o examinare atentă a cazurilor acestui PO cu conținut lexical redus scoate la suprafață o creștere numerică graduală și o frecvență în folosirea lui, cu numărul acestui PO crescînd dramatic pînă la perioada MM, unde găsim cel puțin de două ori mai multe PO-uri *egyed* ‘un.AC’ decît în perioada MPM⁷.

⁵ *tmk.nytud.hu*, v. și Dömötör et al. (2017) sau Novák et al. (2018).

⁶ *clara.nytud.hu*.

⁷ Un avertisment important ar fi aceea că cele două observații de mai sus nu sînt neașteptate sau surprinzătoare avînd în vedere faptul că avem de-a face cu corpusuri de dimensiuni diferite, cu numărul textelor scrise fiind dublat pînă în perioada MM. Totuși, rămîne valabilă generalizarea potrivit căreia chiar dacă ne concentrăm doar pe textele din MTSzt, avem sau putem crea o imagine de ansamblu asupra schimbării diacronice și asupra direcției acestei schimbări în construcțiile cu PO ale limbii.

În mod similar, aceeași creștere numerică graduală și frecvență în folosire se remarcă și în cazul PO-urilor din clasele (b) și (c), cu membrii primei clase aparînd pentru prima dată în perioada MPM, și primele cazuri—deși încă foarte rare—ale PO-urilor din a doua clasă datînd din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Într-un mod similar cu *egyét* ‘un.AC’, numărul celor cîțiva PO-uri din clasa (b) se dublează pînă în perioada MM, unde găsim de cel puțin două ori mai multe *egy jót* ‘un bun.AC’, *jókat* ‘bun.PL.AC’ sau *egy nagyot* ‘un mare.AC’, *nagyokat* ‘mare.PL.AC’ decît în perioada MPM.

Următoarele exemple preluate din MTSzt arată că PO-urile din clasa (c) pot apărea neînsoțite, v. (30), sau cu un alt PO, v. (31):

- (30) a. Ijedt föl Izidóra éleset sikoltva (1875)
speriat PART Isidora ascuțit.AC strigînd
‘Isidora s-a trezit speriat, scotînd un strigăt ascuțit’
- b. sóhajtott keserveset Péter Dániel, s megvakarta a fejét (1931)
a oftat amarnic.AC Petru Daniel și PART.scărpinat ART.HOT cap.POS.3SG.AC
‘Petru Daniel a scos un oftat amarnic și și-a scărpinat capul’
- (31) a. Olyan keservest és nagyot sohajt (1867)
atît de dureros.AC și mare.AC oftează
‘el scoate un oftat atît de dureros și mare’
- b. nedveset és boldogat ásítva (1952)
umed.AC și fericit.AC căscînd
‘căscînd un căscat umed și fericit’

Pe scurt, pe cînd PO-ul foarte frecvent *egyét* ‘un.AC’ apare în perioada MMe, PO-urile din clasa (b) sînt identificate pentru prima oară în diverse texte aparținînd perioadei MPM și primele cazuri—deși încă foarte rare—ale PO-urilor din clasa (c) datează din mijlocul secolului al XIX-lea. Cu alte cuvinte, perioada MM (sau cel puțin începutul acestei perioade) se caracterizează nu numai prin apariția PO-urilor din clasa (c) dar, după o creștere numerică graduală în perioada MPM, și printr-o frecvență (foarte) ridicată în folosire a PO-ului din clasa (a) și, într-un grad mai mic, a PO-urilor din clasa (b).

În română, frecvența ridicată a CCI-urilor tranzitive, tranzitivizate și aspectuale în perioada RV se atribuie faptului că textele care conțin acest tip de structură sînt mai ales traduceri fidele ale textelor religioase (grecești și ebraice), dar, așa cum am văzut, aceste construcții dispar treptat pînă în perioada limbii moderne. Spre deosebire de această situație, în maghiară apariția CCI-urilor (în special a celor aspectuale) se leagă de evoluția diacronică a particulelor verbale (și telicizante), care împreună au contribuit la reducerea formelor temporale complexe cum ar fi forma de mai mult ca perfect ilustrată în *mondtam vala* ‘eu spuseseam’ sau imperfectul trecut ilustrat în *mondom vala* ‘eu spuneam/spusei’ (É. Kiss, 2008, 2017); v. Farkas (2020b).

4. Concluzii

Punctul de plecare al acestui studiu a fost observația că echivalentul exact al CCI-ului aspectual canonic *to sleep a sound sleep* ‘a dormi un somn profund’ este agramatical în stadiul actual al limbilor română și maghiară. Totuși, am arătat că ambele limbi au structura corespondentă dar fie într-un stadiu mai vechi al limbii (cazul limbii române), fie în stadiul actual al limbii dar CI-ul este exprimat printr-un pseudo-obiect (cazul limbii maghiare). Mai important este faptul că am arătat că aceste construcții suferă o schimbare diacronică în direcții opuse: pe cînd româna se caracterizează printr-o pierdere graduală a celor trei tipuri de CCI-uri, maghiara se caracterizează printr-o utilizare crescută a CCI-lui aspectual, deși maghiara biblică are tendința de a renunța la sau de a înlocui părți din CCI-ul tranzitiv sau tranzitivizat.

Bibliografie

A. Surse

- ACP = Ivireanul, A. (1714). *Capete de poruncă*, în Ștrempel, G. (coord.), *Opere*, Minerva, București, 1972, p. 386–394.
- AD = Ivireanul, A. (1722–1725). *Didahii*, în Faifer, F. (coord.), *Opere*, Minerva, București, 1983.
- B.1795 = *Biblia de la Blaj*. Biblia, adecă Dumnezeiasca Scriptură a legii vechi și a ceii noao, Blaj, 1795.
- B.2001 = *Biblia sau Sfânta Scriptură*. Ediție jubiliară a Sfântului Sinod/versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
- BACOVIA = Bacovia, G. (1930). *Sepulcre violate*, în Petroveanu, M., Botez, C. & Simuș, I. (coord.), *Opere*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1994.
- BB.1688 = *Biblia 1688*, în Arvinte, V., Caproșu, I., Gafton, Al., Manea, L. & Ursu, N. A. 2 vol., Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2001, 2002.
- CD = Cantemir, D. (1698). *Divanul*, în Căndea, V. (coord.), Editura pentru literatură, București, 1969.
- CH₁ = Cantemir, D. (1705). *Istoria ieroglifică*, în Panaitescu, P.P. & Verdeș, I. (coord.), Editura pentru literatură, București, 1965. Volumul I.
- CH₂ = Cantemir, D. (1705). *Istoria ieroglifică*, în Panaitescu, P.P. & Verdeș, I. (coord.), Editura pentru literatură, București, 1965. Volumul II.
- CLM = Costin, M. (1700–1750). *Letopisețul Țării Moldovei*, în Panaitescu, P.P. (coord.), *Opere*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1958, p. 41–201.
- DPV = Dosoftei (1673). *Psaltirea în versuri*, Litera, Chișinău, 1998, p. 9–326.
- DVS = Dosoftei (1682–1686). *Viața și petrecerea svinților*, în Frențiu, R. (coord.), Echinox, Cluj-Napoca, 2002.
- KG = *Károli Gáspár Revidélt fordítása* (1908).
- KJV = *King James Bible* (1611).
- MĂRG = *Mărgăritare. Cuvinte ale Sfântului Ioan Gură de Aur și ale multor Sfinți și Dascăli* (1691), în Stuparu, F. (coord.), *Cartea Ortodoxă*, București, 2010, p. 7–420.
- NÎNV = *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie* (1700), în Moisil, F. & Zamfirescu, D. (coord.), Minerva, București, 1970, p. 125–352.
- PIST = Popescu, R. (1780). *Istoriile domnilor Țării Românești*, în Grecescu, C. (coord.), Editura Academiei, București, 1963, p. 3–302.
- PRAV₂ = *Îndreptarea legii* (1652), în Rădulescu, A. (coord.), Editura Academiei, București, 1962, p. 33–631.
- PRAV₃ = *Pravilniceasca condică* (1780), în Rădulescu, A. (coord.), Editura Academiei, București, 1957, p. 33–156.
- SZIT = *Szent István Társlati Biblia* (2003), Budapest.
- SZJ = *Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján* (2007), Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest.
- SVI = *Varlaam și Ioasaf* (1670), în Stanciu Istrate, M. (coord.), *Reflexe ale medievalității europene în cultura română veche: Varlaam și Ioasaf în cea mai veche versiune a traducerii lui Udriște Năsturel*, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2013, p. 81–325.
- TÓTH = Tóth, Á. (1923). *Az ósók ritmusa*, în Papp, Cs. (coord.), *Tóth Árpád összegyűjtött versei és versfordításai*, Osiris, Budapest, 2006.
- ULM = Ureche, G. (1725). *Letopisețul Țării Moldovei*, în Panaitescu, P.P. (coord.), Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1958, p. 63–225. Ediția a II-a revăzută.

B. Lucrări de referință

- Acedo-Matellán, V. (2016). *The Morphosyntax of Transitions. A Case Study in Latin and Other Languages*, Oxford University Press, Oxford, [Crossref](#).
- Acedo-Matellán, V. & Mateu, J. (2013). *Satellite-framed Latin vs. verb-framed Romance: A syntactic approach*, în „Probus”, **25** (2), p. 227–265, [Crossref](#).
- Arvinte, V. (2006). *Construcții perifrastice în Biblia de la București (1688), în ms. 45 și ms. 4389*, în Arvinte, V. (coord.), *Studii de istorie a limbii române*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, p. 180–184.
- Avram, M. (2001). *Gramatica pentru toți*, ed. a III-a, Editura Humanitas, București.
- Beavers, J. & Koontz-Garboden, A. (2020). *The Roots of Verbal Meaning*, Oxford University Press, Oxford, [Crossref](#).
- Bejan, D. (1972). *Relația internă frecventă în sintaxa limbii vechi*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, **17** (1), p. 93–99.
- Brâncuș, G. & Saramandu, M. (1998). *Gramatica limbii române. Morfologia*, vol. I, Atos, București.
- Burnett, H. & Troberg, M. (2014). *On the Diachronic Semantics of Resultative Constructions in French*, în Piñón, C. (coord.), *Empirical Issues in Syntax and Semantics 10*, p. 37–54, [[online](#)].
- Csirmaz, A. (2008). *Accusative Case and Aspect*, în É. Kiss, K. (coord.), *Event Structure and the Left Periphery*, Springer, Dordrecht, p. 159–200, [Crossref](#).
- Creția, P. (1956). *Complementul intern*, în „Studii de gramatică”, vol. I, Editura Academiei, București, p. 115–120.

- Dimitriu, C. (2002). *Tratat de gramatică a limbii române, 2. Sintaxa*, Institutul European, Iași.
- Dömötör, A., Gugán, K., Novák, A. & Varga, M. (2017). *Kiütkezés a morfológiai labirintusból – korpuszépítés ó- és középmagyar kori magánéleti szövegekből*, in „Nyelvtudományi Közlemények”, **113**, p. 85–110, [online], [Crossref](#).
- Dragomirescu, A. (2010). *Ergativitatea: tipologie, sintaxă, semantică*, Editura Universității din București, București.
- Dragomirescu, A. (2013). *Intransitive verbs*, in Pană Dindelegan, G. (coord.), *The Grammar of Romanian*, Oxford University Press, Oxford, p. 72–82.
- Dragomirescu, A. & Nicolae, A. (2013). *L'objet interne en roumain: description, évolution et comparaison entre les langues romanes*, in Casanova Herrero, E. & Calvo Rigual, C. (coord.), *Actas del XXVI Congreso Internacional de Lingüística y de Filología Románicas*, Walter de Gruyter, Berlin, p. 147–158, [Crossref](#).
- É. Kiss, K. (2004). *Egy igekötőelmélet vázlata*, in „Magyar Nyelv”, **C** (1), p. 15–42, [online].
- É. Kiss, K. (2008). *From the Grammaticalization of Viewpoint Aspect to the Grammaticalization of Situation Aspect*, in É. Kiss, K. (coord.), *Event Structure and the Left Periphery*, Springer, Dordrecht, p. 129–157, [Crossref](#).
- É. Kiss, K. (2017). *The rise and fall of Hungarian complex tenses*, in Mathieu, E. & Truswell, R. (coord.), *Micro-change and Macro-change in Diachronic Syntax*, Oxford University Press, Oxford, p. 61–74, [Crossref](#).
- Farkas, I-Á. (2013). *Resultative Constructions in English and Romanian. A Comparative Analysis*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
- Farkas, I-Á. (2019). *Sóhajtott egyet, mélyet, hangosat: a magyar áltárgyak mint aspektuális belső tárgyak*, in „Nyelvtudományi Közlemények”, **115**, p. 173–198, [Crossref](#).
- Farkas, I-Á. (2020a). *Atelic unaccusative verbs and cognate objects in Hungarian*, in „Argumentum”, **16**, p. 95–114.
- Farkas, I-Á. (2020b). *Az egyet áltárgy diakroniájáról*, in Balogné Bérces, K., Hegedűs, A. & Pintér, L. (coord.), *Nyelvelmélet és diakronia 4*, Elméleti Nyelvészeti Tanszék – Magyar Nyelvészeti Tanszék, Budapest – Piliscsaba, p. 87–113.
- Farkas, I-Á. (2020c). *Tradiție și inovație în Biblia de la București (1688) și Biblia de la Blaj (1795): Construcții cu complement intern*, in „Studii și cercetări lingvistice”, **LXXI** (2).
- Frâncu, C. (2009). *Gramatica limbii române vechi (1521–1780)*, Demiurg, Iași.
- Gamanovich, A. (2001). *Grammar of the Church Slavonic language*, Holy Trinity Monastery, Jordanville, NY.
- van Gelderen, E. (2018). *The Diachrony of Verb Meaning. Aspect and Argument Structure*, Routledge, London.
- Gianollo, C. & Lavidas, N. (2013). *Cognate Adverbials and Case in the History of Greek*, in „Studies in Greek Linguistics”, **33**, p. 61–75.
- Guruianu, V. (2005). *Sintaxa textelor românești originale din secolul al XVI-lea. Sintaxa propoziției*, Editura Universității din București, București.
- Halm, T. (2012). *Unergative and/or Unaccusative: On the Argument Structure, Semantics and Syntax of Semelfactives in Hungarian*, in Surányi, B. & Varga, D. (coord.), *Proceedings of the First Central European Conference in Linguistics for postgraduate students*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest, p. 104–117.
- Hill, V. & Roberge, Y. (2006). *A locally determined verb typology*, in „Revue Roumaine de Linguistique”, **LI** (1), p. 5–22.
- Horrocks, G. & Stavrou, M. (2010). *Morphological Aspect and the Function and Distribution of Cognate Objects across Languages*, in Rappaport Hovav, M., Doron, E. & Sichel, I. (coord.), *Lexical Semantics, Syntax, and Event Structure*, Oxford University Press, Oxford, p. 284–308, [Crossref](#).
- Kiefer, F. (2006). *Aspektus és akcióminőség. Különös tekintettel a magyar nyelvre*, Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Lavidas, N. (2013a). *Null and cognate objects and changes in (in)transitivity. Evidence from the history of English*, in „Acta Linguistica Hungarica”, **60** (1), p. 69–106, [Crossref](#).
- Lavidas, N. (2013b). *Unaccusativity and the diachrony of null and cognate objects in Greek*, in van Gelderen, E., Barðdal, J. & Cennamo, M. (coord.), *Argument Structure in Flux. The Naples-Capri Papers*, John Benjamins, Amsterdam, p. 307–341, [Crossref](#).
- Lavidas, N. (2014). *Cognate arguments and the Transitivity Requirement in the history of English*, in „Lingua Posnaniensis”, **LVI** (1), p. 41–59, [Crossref](#).
- Lavidas, N. (2018). *Cognate noun constructions in Early Modern English. The case of Tyndale's New Testament*, in Cuyckens, H., De Smet, H., Heyvaert, L. & Maelberghe, C. (coord.), *Explorations in English Historical Syntax*, John Benjamins, Amsterdam, p. 51–76, [Crossref](#).
- Mittwoch, A. (1998). *Cognate Objects as Reflections of Davidsonian Event Arguments*, in Rothstein, S. (coord.), *Events and grammar*, Kluwer, Dordrecht, p. 309–332, [Crossref](#).
- Nicula Paraschiv, I. & Niclescu, D. (2016). *Cognate objects and other pleonastic constructions*, in Pană Dindelegan, G. (coord.), *The Syntax of Old Romanian*, Oxford University Press, Oxford, p. 605–611.
- Novák, A., Gugán, K., Varga, M. & Dömötör, A. (2018). *Creation of an annotated corpus of Old and Middle Hungarian court records and private correspondence*, in „Language Resources and Evaluation”, **52**, p. 1–28, [Crossref](#).
- Pană Dindelegan, G. (2014). *Direct and secondary object ditransitive structures in Old Romanian*, in „Linguistica Atlantica”, **33** (2), p. 25–37.
- Pană Dindelegan, G. (2016). *The secondary direct object*, in Pană Dindelegan, G. (coord.), *The Syntax of Old Romanian*, Oxford University Press, Oxford, p. 143–149.
- Pereltsvaig, A. (2002). *Cognate objects in Modern and Biblical Hebrew*, in Ouhalla, J. & Shlonsky, U. (coord.), *Themes in Arabic*

- and *Hebrew Syntax*, Springer, Dordrecht, p. 106–136, [Crossref](#)
- Piñón, C. (2001). *Töprengtem egyet: azon, hogy mit jelent az egyet*, in Bakró-Nagy, M., Bánréti, Z. & É. Kiss, K. (coord.), *Újabb tanulmányok a strukturális magyar nyelvtan és a nyelvtörténet köréből*, Osiris, Budapest, p. 182–198.
- Pomian, I. (2015). *Funcțiile sintactice „interne” – o certitudine?*, in „Dacoromania”, **XX** (1), p. 83–94.
- Rappaport Hovav, M. & Levin, B. (2010). *Reflections on Manner/Result Complementarity*, in Rappaport Hovav, M., Doron, E. & Sichel, I. (coord.), *Lexical Semantics, Syntax, and Event Structure*, Oxford University Press, Oxford, p. 21–38, [Crossref](#).
- Simon, E. (2014). *Corpus building from Old Hungarian codices*, in É. Kiss, K. (coord.), *The Evolution of Functional Left Peripheries in Hungarian Syntax*, Oxford University Press, Oxford, p. 224–236.
- Simon, E. & Sass, B. (2012). *Nyelvtechnológia és kulturális örökség, avagy korpuszépítés ómagyar kódexekből*, in „Általános Nyelvészeti Tanulmányok”, **XXIV**, p. 243–264.
- de Swart, P. (2007). *Cross-linguistic Variation in Object Marking*, PhD dissertation, LOT Publications.
- Teleoacă, D.-L. (2012). *Particularități morfosintactice ale textului contemporan de rugăciune (II)*, in „Limba română”, **XXII** (3–4), p. 169–177.
- Teleoacă, D.-L. (2013). *Structuri poetico-retorice în textul psalmic modern: construcții intensive și tautologice*, in „Limba română”, **XXIII** (7–8), p. 128–143.
- Troberg, M. & Burnett, H. (2017). *From Latin to Modern French: A punctuated shift*, in Mathieu, E. & Truswell, R. (coord.), *Micro-change and Macro-change in Diachronic Syntax*, Oxford University Press, Oxford, p. 104–124, [Crossref](#).
- Visser, F. T. (1963). *An historical syntax of the English language. Syntactical units with one verb*, Brill.